

гения, ще бжде цѣла истина и справедлива похвала.

Въ 1707 г., по прѣдложението на савойския херцогъ и на принца Евгения савойски, много по рано направено на императора, прѣдприето било нахлуването въ провинциитѣ на южна Франция, Дофинѣ и Провансъ, но не по рано отъ мѣсець юний, вслѣдствие протаканieto на прѣдварителнитѣ прѣговори съ съюзнитѣ морски държави, Англия и Холландия, урѣжданieto на работитѣ въ Италия, испращанieto на генерала Дауна съ единъ корпусъ императорски войски въ Неаполъ и други обстоятелства. За да бжде туренъ неприятеля въ неизвѣстность относительно посоката на прѣдприятieto, съюзната армия на савойския херцогъ и на принца Евгения (66 баталиона и 40 ескадрона, всичко 47.000 души) била раздѣлена на 3 корпуса и расположена при Ивреа, Пинероло и Кунео или Кони. А маршалъ Тессе, който началствувалъ французската армия (43.000 души) раздробилъ я на отряди покрай Алпитѣ, като ималъ прѣдъвидъ, въроятно, да прикрие и Дофинѣ, и Провансъ, и приморскитѣ градове, съ една дума — всичко, а въ сжщность не прикрилъ нищо. Съюзната англо-холландска флота, която състояла отъ 48 военни и 60 други кораби, подъ началството на адмирала Шовела (Chovel) се показала на южнитѣ брѣгове на Франция, а въ Пиемонтъ били събрани милиции за вътрѣшна отбрана на страната.

На 4 юлий движението за южна Франция било прѣдприето отъ принца Евгения съ войсковия корпусъ, който стоялъ при Кони, къмъ Тендския планински проходъ (col de Tende). Слѣдъ него тръгнали германскитѣ спомагателни войски. На 10 юлий армията се събрала въ лагера при Ницца, на 14-ий атакувала, съ помощта на флотата, отряда на французскитѣ

войски (9 баталиона и 800 души конница), който стоялъ въ укрѣпена позиция задъ р. Варъ, принудила го да отстъпи, безпрѣпятственно продължила движението си покрай брѣга на морето и на 26 юлий пристигнала при форта Лавалеттъ, близо до Тулонъ, прѣдъ който, за прикритieto му, се расположили на лагеръ 20.000 французски войски (40 баталiona). Но мѣрkitѣ за блокиранieto на Тулонъ се изпълнявали много бавно и нерѣшително, по вината, не на принца Евгения, а на савойския херцогъ, комуто принадлежало главното началство и който свършилъ съ това, че, за неудоволствието на англичанитѣ и принца Евгения, въ срѣдата на августъ рѣшилъ — да отстъпи по сжщия пѣтъ. Французитѣ, които имали вече 35.000 души прѣдъ Тулонъ и 18.000 наблизу, прѣкрасно би можали да се възползватъ отъ отстъплението на армията на савойския херцогъ, отслабена вече до 33.000 души, и да ѝ нанесжтъ поражение или поне голѣма загуба. Но маршалъ Тессе не билъ способенъ за това, и съюзната армия се върнала въ Пиемонтъ, безъ никждѣ да срѣщне ни най малко съпротивление, и се расположила на квартири около Пинероло, Савиляно и по пѣтя за Суза. Принцъ Евгений рѣшилъ да свърши похода поне съ вземанieto на Суза — единичка крѣпостъ, която още се намирала въ властта на французитѣ по тѣзи страна на Алпитѣ, и изпълнилъ това много скоро и съ пѣлень успѣхъ. На 20 септемврий той тръгналъ отъ Савиляно къмъ Суза, блокиралъ я, на 26-ий открилъ траншеи, на 28-ий взелъ съ шурмъ форта Катина, а на 3 октомврий направилъ брешъ — и коменданта съ гарнизона се прѣдали като военноплѣнници. Слѣдъ туй и двѣтъ армии се расположили на зимни квартири и принцъ Евгений отишълъ въ Виена.